

OSNOVA ZA BIBLIOGRAFIJU SLATKOVODNOG RIBARSTVA I DANAŠNJE STANJE SLATKOVODNIH RIBARSKIH EDICIJA

Poznato je, da naše slatkovodno ribarstvo u pogledu literature, kako naučne tako i stručno-praktične, nije nikada bilo dobro snabdjeveno ni organizirano. Publiciranje knjiga, brošura, časopisa i drugih štampanih stvari za ribarstvo, nije bilo sređeno i koncentrirano oko neke stalne ustanove ili izdavačkog poduzeća.

Zbog toga je ono nekoliko knjiga te naučne grane i ribarske struke izlazilo sad ovdje, sad ondje, bez sistema i plana, sračunata bilo na duži bilo na kraći rok. Bilo je doduše u tom pogledu neke inicijative, ali prilike nisu bile povoljne, pa nije ostalo ni mnogo tragova od tih početaka. Iz istih razloga su i manji radovi i članci ukoliko nisu objavljeni u rijetkim ribarskim časopisima, raspršeni po mnogobrojnim listovima raznih smjerova i struka. Naročito pod konac prošlog i na početku ovog vijeka izgleda da za naše ihtiologe i ostale naučne radnike, kao i ljude iz ribarske struke, nije bilo lako rješivo ni jednostavno pitanje gdje da štampaju svoje radove. Stoga i vidimo, da ima takvih radova štampanih čak u godišnjim izvještajima srednjih škola (na pr. Kolombatović, Jurinac).

Ima dosta i takvih slučajeva da su ti radovi štampani na stranih jezicima, koji su našim školama bili nametnuti u ono doba od strane tuđinske vlasti. Jasnno je, da danas u praksi, gotovo nitko i nema nikakve koristi od tih radova, jer je do njih često nemoguće doći. To je štetno, jer bez obzira na možebitne nepotpunosti ili nedostatke, ti radovi predstavljaju dio općeg znanja i iskustva stečena od pojedinaca, ali namijenjena kolektivnom korišćenju.

Ove činjenice trebale bi da nam služe kao pouka i poticaj da konačno i ozbiljno pristupimo rješanju problema stalnog i planskog publiciranja knjiga i ostalih radova slatkovodne ribarstvene biologije i ribarske struke. Morsko ribarstvo je u tom dalje odmaklo, naročito sa štampanjem radova, koje vrši Institut za oceanografiju i ribarstvo u Splitu. Trebao bi isto tako netko, na pr. i Institut za slatkovodno ribarstvo da preuzme inicijativu za organizaciju stalnog i planskog izdavanja ribarstvenobioleških i ribarsko-stručnih radova. Tako bismo u buduću znali gdje i kako ćemo naći takve publikacije, koje bi mogli svi interesenti da koriste jednostavno, a ne s dugotrajnim traženjem po bibliotekama, gdje ih većinom nema. Nestalo bi raspršavanje tih radova po najrazličitijim časopisima.

Prije ili kasnije ovaj problem mora da bude riješen koncentracijom spomenutih budućih publikacija na jednom ili više mjesta, koja će biti poznata, koja će po unaprijed smišljeno stvorenom planu pomoći i olakšati sticanje potrebnog znanja, kao i širenje već jednom stečenog iskustva.

Dok ovo nije ostvareno, jedan od potrebnih i korisnih zadataka jest sastavljanje što potpunije bibliografije slatkovodnog ribarstva, koja bi obuhvatila sve ono što je bilo gdje i bilo kada štampano, a ima izravne ili posredne veze sa našom ribarstvenom biologijom i ribarstvom. Takva bibliografija će koristiti i pomoći da se bolje upoznaju dosadašnje publikacije, kojih ima razmjerno malo, ali su možda to vrijednije da se zabilježe i prema njihovoj važnosti iskoriste u budućem radu. Ona treba da obuhvati cijeli stariji period od

NOG VODNIH

da nam služe
ačno i ozbilj-
oblema stal-
nja knjiga i
ribarstvene
Morsko ri-
maklo, naro-
va, koje vrši
ribarstvo u
o metko, na
no ribarstvo
organizaciju
ja ribarstve-
nih radova,
gdje i kako
koje bi mo-
jednostav-
aženjem po-
nom nema.
radova po

blemi mora
jom upome-
jednom ili
znata, koja
divacnom
manje potre-
već jednom

edan od po-
jeat sastav-
rafije slat-
obuhvatila
bilo kada
i posredne
biologijom
tija će ko-
upeznaju
ima raz-
vrijednije
voj važno-
i. Ona tre-
period od

prvih početaka pa sve do danas, odno-
sno do onog časa, kada će pitanje pu-
blikacija biti riješeno u smislu gore iz-
nesenog prijedloga, koji se nameće
sam po sebi kao rezultat našeg razvoja
i napretka.

Rad na takvoj bibliografiji je zapo-
čet, ali je još daleko do uspješnog zavr-
šetka. To uostalom nije ni čudno, kada
se uoči sav opseg takva rada po utro-
šku vremena i truda potrebnog za sitno
i dugotrajno kopanje po starijim izda-
njima. Koliko sada jedan ili nekoliko
ljudi ulažu radnog vremena u sastav-
ljanje bibliografije, toliko će svaki od
pojedinaца, koji se budu njom služili,
moći da uštedi na vremenu i trudu.
Učinak ovog rada biti će tek onda naj-
bolji, kada budu popisani svi primjerci
rijetkih i starijih izdanja u FNRJ i na
neki način omogućeno svima interesen-
tima da se po potrebi njima koriste.

Naša bibliografija bit će dovoljno ši-
roka, ako je započnemo sa djelom Josipa
Pančića od g. 1860., tako da bi do danas
obuhvatila 90 godina.

Za ovih 90 godina u publikacijama
nekih ustanova možemo naći po neko-
liko radova, koji treba da uđu u ovu
bibliografiju, kao temeljno kamenje. To
su oni objavljeni u Radu Jugoslavenske
akademije u Zagrebu, zatim u publika-
cijama Srpske akademije nauka u Beo-
gradu, a zatim u izdanjima Hrvatskog
prirodoslovnog društva, te sarajevskog
»Glasnika zemaljskog muzeja«. U no-
vije vrijeme je Glasnik Skopskog nauč-
nog društva dao također nekoliko vri-
jednih radova. Ostali su radovi, publi-
cirani u raznim mjestima, manje više
sporadičke i osamljene pojave.

Godine 1923. započelo je izlaženje
»Ribarskog vjesnika« u Zagrebu, a god.
1925. štampanje »Ribarskog lista« u Sa-
rajevu. Iako skromni i u mnogočem ne-
potpuní, ova dva časopisa su pošla do-
brim pravcem to jest da izvojuju samo-

stalnost za ribarstvo, koje je do tada
bilo silom zaostalosti vezano sa drugim
strukama. Na pr. sa lovstvom u časo-
pisu »Lovac« u Ljubljani i »Lovačko-
ribarskom vjesniku« u Zagrebu i drugim
lovčkim listovima u Beogradu, Novoj
Gradiški, Vinkovcima i t. d. Tim dobrim
pravcem je udario i osječki »Ribolovni
glasnik«, ali je ubrzo prestao izlaziti.
Ove časopise su pokretala ribarska udi-
čarska društva, što je svakako njihova
nesumnjiva zasluga, iako ta činjenica
svjedoči, da je i tada zaostalost ribar-
stva kao privredne grane bila tolika, da
nije moglo da iz sebe stvori jedan dobar
i svestran ribarski časopis. Tako na pr.
Savez ribarskih zadruga u Novom Sadu,
nikada nije mogao toliko ojačati, da bi
i pomišljao na izdavanje svoga časo-
pisa.

God. 1938. u Zagrebu je učinjen po-
kušaj, da se osnuje samostalan i sve-
straniji ribarski časopis, koji je počeo
izlaziti pod nazivom »Ribarstvo« da ka-
snije nastavi u Beogradu pod istim ime-
nom. Taj pokušaj je prekinut ratom.

Poslije rata od g. 1946. izlazi u Za-
grebu časopis »Ribarstvo Jugoslavije«,
kojemu je sada naziv promijenjen u
»Slatkovodno ribarstvo Jugoslavije«, u
Sarajevu opet izlazi »Ribarski list«, ali
redni broj svojih godišta ne nastavlja
onaj predratni časopis u Sarajevu,
iako je to u stvari nastavak onoga. U
Ljubljani sada izlazi časopis »Ribič«.

Bivša Glavna direkcija za ribarstvo
NR Srbije osnovala je Odbor za ribar-
ske edicije, koji je počeo lijepo da radi,
ali je likvidacijom te Glavne direkcije
rad na edicijama prestao. Zbog toga sa-
da i nema u FNRJ nijedne ustanove ni
organizacije, koja bi imala zadatak da
po određenom planu vodi računa o slat-
kovodnim edicijama poput toga bivšeg
odborna, naročito o onima naučnog i ri-
barsko-stručnog karaktera, dakako u
saveznom mjerilu za potrebe svih repu-
blika.

Činjenica je, da danas u FNRJ nemamo neophodno potrebne literature o slatkovodnim ribama i ribarstvu, nema udžbenika ni priručnika za škole, tečajeve i praktičare i zbog toga zaostaje i usporava se spremanje kadrova.

Zbog takvih prilika dobiva gore spomenuta i predložena inicijativa Instituta za slatkovodno ribarstvo u Zagrebu, koji bi prema zaključcima Ribarske konferencije u Zadru od 12.—13. VI. 1950. god. imao postati savezni institut, mnogo zamašniji i odgovorniji značaj

i postaje jasno, da je rješenje ovog pitanja jedna velika i neodložna potreba.

Vjerojatno je, da će tada biti omogućeno da bude štampana i potpuna bibliografija slatkovodnog ribarstva, koja će odgovarati naprijed iznesenim zahtjevima i potrebama. Tada će biti potrebno, da se nastavno na bibliografiju od unatrag 90 godina pa do danas, redovno svake godine štampa popis svih publikacija iz slatkovodnog ribarstva, poput onih koji izlaze u drugim naprednim zemljama. **Zdravko Taler**

O ČUVANJU I ZAŠTITI RIBOLOVNIH VODA

Na prvoj Saveznoj konferenciji o ribarstvu, koja je bila održana u Zadru 12. VI. 1950. g., bio je među ostalim donešen zaključak o potrebi provođenja u život propisa o čuvanju i zaštiti, pri čemu se radi o organizacionom problemu.

Kako je tu po sred i zakonodavna problematika, treba se na to pitanje csvrnuti iz tog vida.

Moramo spomenuti, da ta problematika još uopće nije regulirana saveznim, a kod nas ni republikim propisima, već se je praksa služila načelima koja je sadržavao Zakon o slatkovodnom ribarstvu iz 1937. god.

Međutim bi bilo u skladu sa donešenim zaključkom na spomenutoj Zadarskoj konferenciji, da se pristupi rješenju tog pitanja i radi toga bi bilo potrebno donošenje saveznih propisa, to više što je na spomenutoj konferenciji smatrano nužno potrebnim osnivanje jednog samostalnog saveznog organa za ribarstvo. Tu jasno vidimo tendenciju objedinjavanja svih republikih ribarstvenih uprava preko jednog saveznog organa.

Kada je već prihvaćena savezna nadležnost u morskom ribarstvu, koja je ostvarena kroz opći zakon o morskom

ribolovu od 18. II. 1950., to se ista potreba ukazuje i za područje slatkovodnog ribarstva, ako se ostane na staništvu saveznog značaja i slatkovodnog ribarstva.

Nadležnost saveznog organa u području morskog ribolova za donošenje saveznih propisa osniva se na čl. 44 t. 23 Ustava FNRJ, a što isto vrijedi i za područje slatkovodnog ribarstva, jer Ustav FNRJ nigdje izričito ne spominje ribolov nego samo lov pod koji se može supsumirati i ribolov, kao pod jedan opći i širi pojam, a i poljoprivredu uvrštava među grane saveznog značaja, u kojoj je inkludiran i ribolov naročito slatkovodni.

Propisi o čuvanju voda odnosili bi se na organizaciju čuvarske službe i način njena vršenja.

Čuvarska služba se dijeli na onu otvorenih voda i čuvarsku službu zatvorenih voda naročito ribnjačarstava. Ova potonja služba je uređena u nekim republikim zakonima kao na pr. u Zakonu o slatkovodnom ribarstvu NR Srbije time što je predviđena njena organizacija jednako kao i industrijske milicije.

Smatramo da bi to i za NRH bilo najbolje rješenje.